

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav románských studií

Posudek diplomové práce Marharyty Syerikové

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radka Mudrochová, Ph.D.

Oponentka: Mgr. Magdalena Kučerová, Ph.D.

Ústav románských studií FF UK

Název diplomové práce: *Le phénomène de l'énantiosémie dans le français contemporain/ Fenomén enantiosémie v současné francouzštině*

Obsah a cíle práce

Autorka práce se zaměřila na fenomén enantiosémie čili schopnosti slov integrovat ve své základní sémantické struktuře opačné významy. Jejím cílem bylo nejen daný jev blíže popsat a analyzovat, a to z hlediska jeho definice, klasifikace a vzniku, ale i obhájit relevanci jeho výzkumu a naznačit možné perspektivy jeho studia.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části, teoretickou a empirickou. V první části autorka krátce přibližuje historii konceptu enantiosémie, zmiňuje možnosti vzniku enantiosémických slov a snaží se o vymezení jevu vzhledem k dalším fenoménům jako je polysémie, homonymie a antonymie. Druhá část nabízí analýzu vybraných slov tohoto typu vyskytujících se v současné francouzštině, dále diachronní (etymologickou) studii deseti vybraných příkladů a nakonec interlingvistickou sondu na základě porovnání francouzštiny a angličtiny.

Formální aspekty práce

Práce je psána ve francouzském jazyce, který bohužel vykazuje poměrně vážné nedostatky. Přestože se autorka dobře orientuje v lingvistické terminologii, její jazykový projev je zejména v oblasti morfosyntaxe nepřesný, místy až nečitelný. Nejčastější chyby se objevují v užití determinantů, ve slovesných vazbách a větných konstrukcích. Ze stylistického hlediska má autorka tendenci k vágnosti, redundanci a těžkopádnosti. Pro ilustraci uvádím některé příklady:

„Bien sûr, nous pouvons parler d'énantiosémie stylistique, car, comme elle est caractéristique à la fois du langage standard et langage familier, des systèmes terminologiques, de l'argot français, etc.“ (str. 21) – nelogická větná konstrukce

„Comme vous le savez, plusieurs significations dans la formation de la polysémie dans un lexème résultent généralement du développement de la sémantique initiale d'un mot“ (str. 27)- zapojení adresáta neodpovídající akademickému typu textu, nesprávná větná stavba.

„Tout cela témoigne du fait que l'énantiosémie est une catégorie lexico-sémantique, puisque les catégories considérées n'ont pas un ensemble complet de ces caractéristiques qui caractérisent l'énantiosémie.“ (str. 30)- lexikální redundance a neobratnost, špatná interpunkce.

Z hlediska lexika by autorka měla zapracovat na obohacení slovní zásoby a vyhnout se tak častému opakování např. slovesa *être* (např. str. 19 : „*Un exemple est la déclaration suivante.*“)

Grafická podoba práce je místy také nepřehledná. Autorka například v některých místech neodděluje názvy částí od samotného textu (např. v úvodu, str. 7-9). V některých pasážích má text charakter výčtů, které nejsou vhodně propojeny s předešlými nebo následujícími komentáři (např. str. 18 nebo str. 42 – seznam slovníků by měl svou logiku spíše v bibliografii).

Hodnocení obsahu práce

Za zásadní formální i obsahový nedostatek práce považuji práci se zdroji a citacemi. Autorka své zdroje informací mnohdy neuvádí vůbec nebo je charakterizuje velmi neurčitě (např. na str. 12 zmiňuje Aristotela, Hérakleita nebo Freuda, ani u jedné z těchto významných osobností však neuvádí, z jakého zdroje čerpá.) V textu nalézáme nejasné formulace typu „*Un certain nombre de scientifiques étudient ...*“ (str. 14) „*certains scientifiques pensent ...*“ (str. 17), „*Il existe une opinion selon laquelle ...*“ (str. 26) apod., kterých by se v diplomové práci měla autorka vyvarovat. Podobný problém se vyskytuje u některých citací, které jsou v textu uvedeny buď zcela bez odkazu na zdroj (např. na str. 13 čerpá nejspíš z nějakého slovníku, jeho název však neuvádí), nebo jen s odkazem částečným (např. na str. 15 nebo str. 36 „*comme disait Raymond Devos*“).

Oceňuji snahu autorky zpracovat těžké a nepřiliš známé téma. Teoretická část práce bohužel nesplnila vytyčené cíle a i přes veškerou snahu o definici pojmu a vyjasnění hranic mezi blízkými fenomény se nepodařilo do věci vnést patřičnou jasnost. Jedním z důvodů této nejasnosti byla podle mého názoru nedostatečná názornost, tedy chybějící modelové příklady, kterými by ilustrovala jevy komentované jinak na velmi obecné úrovni.

Empirická část přinesla řadu podnětných a zajímavých informací, některé analýzy a komentáře však zůstaly nedostatečně propracované (např. otázka kognitivních procesů a historických okolností vzniku opačných významů slov) nebo se odchylovaly od tématu.

Diplomovou práci Marharty Syerikové i přes zmíněné nedostatky doporučuji k obhajobě.

Hodnocení: Dobře

Datum: 1. září 2021

Podpis: Mgr. Magdalena Kučerová Ph.D.

Otázky k obhajobě:

- Upřesněte rozdíl mezi enantiosemií a polysémií, enantiosemií a konotací.
- Bylo by možné enantiosémií považovat za rétorickou figuru?